

Jungtinių Amerikos Valstybių Lietuvių Bendruomenė, Kolorado Apylinkė
The Colorado Chapter of the Lithuanian-American Community of U.S.A., Inc.

Žyņys

Liepos mėn. 35-ji metai nr. 3

2005

July vol. 35 no. 3

LIETUVIAIS ESAME MES GIMĘ – LIETUVIAIS NORIME IR BŪTI!

Žyņys is the official award-winning newsletter of the Lithuanian-American Community, (LAC), Colorado Chapter and is published quarterly. Žyņys is mailed to current LAC members.

Žyņys Staff

Editor

Rimas Bulota sbulota@earthlink.net

Graphic Designer

Val Kalėda vkaleda@comcast.net

Denver LAC Officers

President

Arvidas Jarašius (303) 439-2089
arv_jarasius@agilent.com

Vice President–Membership

Rytis Prekeris (720) 870-9119
rytis.prekeris@uchsc.edu

Vice President–Cultural Affairs

Romas Zableckas viedras@netzero.net

Treasurer

Juozas Kalėda (303) 238-1794
kaleda@comcast.net

Secretary

Rimas Bulota (303) 770-6687
sbulota@earthlink.net

Regional/Political Representative

Cecelia Lankutis (303) 277-9344
lijakuciai@hotmail.com

Webmaster

Ron Baltzer (970) 377-1040
ron@thebaltzers.com

Annual LAC Dues:

Family: \$20.00; Single, Retired Family, Retired Single or Student: \$12.50
Paid membership includes: Discounts to functions, information on LAC activities and translation services. Please make checks for dues payable to the Lithuanian American Community and mail to:

LAC treasurer:
Juozas Kalėda,
2200 Garland St.
Lakewood, CO 80215

All other LAC mail:

Lithuanian American Community
Colorado Chapter
4189 W. 97th Ct.
Westminster, CO 80030

WEBSITE
www.coloradolithuanians.org

Pirmininko žodis

Kiek kugelio pajėgtumet suvalgyti ir kpo to padainuoti? Mes sužinosime šį rudenį pirmajame Kugelio ir Talentų Vakare. Apie tai smulkiau aprašyta žiniaraščio viduje. Šį rudenį prasidės choro repeticijos, kurias organizuoja Irena Urbonienė. Tikuos, kad šis vienetas mums dažnai pasirodys atetityje. Yra keli įvykiai kalendoriuje šį rudenį ir šią žiemą; tikiuos pasimatyti. Taip pat norėtume sudaryti birbynių ansamblį. Birbynė yra liaudies viontonis instrumentas. Muzikantui laikant po dvi, reikia mažos grupelės pasirodymui. Albertas Vaitaitis atsivežė puikias birbynes iš Lietuvos. Jeigu kas domėtusi prisidėti prie šios grupės, praneškite man.

Letter from the President

How much Kugelis can you eat and still sing? We'll find out this fall at the first annual Taters and Talent evening. See inside for the details. Rehearsals will start this fall for our new chorus, organized by Irena Urbonienė. I hope the group will be performing for us for many years to come. There are several events this fall and winter on the calendar; I hope to see you there. Another group we'd like to organize in the community is Lithuanian birbynės players. Birbynės are Lithuanian single tone flutes. With each player holding two, it takes a small group to entertain. Al Vaitaitis bought an excellent set of birbynės from Lithuania. If anyone would be interested in joining the group, contact me.

Lietuviški mėnesių vardai

Atidžiau panagrinėję anglosaksų, germanų ir kai kurių kitų tautų mėnesių pavadinimus, pastebėsime, kad jie daugiausia rišasi su senovės dienų ar Romos imperatorių vardais. Lietuviški mėnesiai pavadinti gamtos apraiškų, arba tuo metu atliekamų darbų vardais. Tie vardai yra būdingi lietuvių tautai, Lietuvos gamtai ir lietuvių gyvenimo būdi.

Lietuviški mėnesių vardai maždaug aiškinami taip.

Sausis – pirmasis metų mėnuo. Lietuvoje tuo metu viešpatauja gili žiema. Visa gamta padengta storu sniego sluoksniu. Upės, upeliai, balos, ežerai, raistai – viskas po ledu. Niekur nerasime atviro vandens. Jeigu sninga, tai sniegas smulkus, "sausas", vėjo pustomas. Nedrebia šlapiu, sunkiu, palaidiniu sniegu. Vadinasi, Lietuvoje tuo metų laiku "sausas", tai ir mėnuo pavadintas sausio vardu.

Lithuanian Months of the Year

Upon closer examination, the names given to the months of the year by English-speaking, Germanic or some other nations are derived from the names of ancient gods or Roman emperors. The names of the months in Lithuanian are unique and original. The months of an agricultural nation are named after natural phenomena or tasks performed at a particular time of the year. These names are typical of the Lithuanian nation, her nature and the Lithuanian way of life.

The months of the year in Lithuanian can be explained as follows:

Sausis (January) — the first month of the year. At this time of the year, Lithuania is in the grip of a profound winter. All of nature is covered with a thick blanket of snow. Rivers, streams, ponds, lakes and bogs

Rajono Naujienos

—Cecelia Lankutis, lijakuciai@hotmail.com

Vasaros metu bendruomenės reikalai sulėtėja. Taigi, kodėl nepasinaudoti proga nusukti nuo sutrepto tako ir pasvarstyti vasaros prisiminimus?

Mano takas mane nuveda į Montaną, kur aš užaugau. Mano tėvas tuo metu turėjo savo vienkiemį, užtat visas slėnys buvo mano kiemas. Vietnamas ir Watergate buvo kažkur labai toli. Pasaulio atsitikimų naujienos buvo transliuojamos po kelias sekundes per vietinę AM radio stotį, kurios klausydavome su mažu radijo aparatuku ant mūsų šaldytuvo.

Maloniausi prisiminimai buvo saulėti sekmadienio rytai apie dešimtą valandą. Mėlynas dangus virš uolų viršūnių buvo kaip katedros aukštos lubos. Žemė buvo vatinė antklodė įvairių žalumynų, su įterptomis gėlių spalvomis. Ūkio mašinų aidas atsimušdavo nuo uolų šonų.

Taip pat prisimenu vėją. Jis buvo pastovus! Gražybė buvo stebėti jame linguojančius javus. Įkyrėjo dulkės, vabalai ir lapai kurie patekdavo į mano plaukus, akis, ar burną. Paskolinus Navajo indėnų tikėjimą, man atrodytų, kad vėjas buvo mano senelio bei kitų vyresniųjų dvasia. Jie mums užtikrina, kad jie mus saugoja, ir tuo tarpu žemės palikimą, kurioje įsikūrė nežiūrint visų sunkumų.

Sumažėjus žemdirbystės poreikavimui Amerikoje, mano tėvas pardavė žemę kai aš buvau vienuolikos metų. Man susidaro toks įspūdis, kad jis tą labai pergyneno, ir dalis manyje to niekada nepamirš. Sakoma, kad žmogus negali sugrįžti namo. Norėčiau galvoti, kad iš tikrųjų galėsiu sugrįžti kada nors. Pamatysiu savo tėvą ir vyresnius, kurie man apdovanojo tokiu turtingu palikimu. Susitiksime slėnyje, po aukštom lubom žalioje žemėje, net ir jeigu ne šitame gyvenime. Bus be abejonės dešimtą valandą saulėtą vasaros rytą.

Gal klausiate, kur gi ji eina su šiomis mintimis? Žinau, kad tarp Montanos ir Lietuvos yra didžiulis atstumas. Tas, ką aš palikau yra tik ilgos dienos kelionė ir daugumas ten tebėra. Būti išrauta ir priversta nenoromis išvažiuoti, kaip mano senelis ir daugelis kitų lietuvių, yra įvykis, kurio niekada nenorėčiau pati pergyventi.

Tačiau tą, ką mano senelis turėjo palikti, ką jo karta turėjo paslėpti kalbos bei kultūros atžvilgiu, šiuo metu gali būti minimas be jokių grasinimų. Mes švenčiame taip kaip norime, ir man yra garbė prisidėti. Ačiū tiems, kurie pasidalino su manimi savo prisiminimus. Laukiu išgirsti jų daugiau.

Linkiu visiems malonios vasaros, ir iki pasimatymo ateinančiuose parengimuose!

Regional News

—Cecelia Lankutis, lijakuciai@hotmail.com

During the summer months, community business slows down. So why not take this opportunity to stray from the beaten path and reflect on some summer memories?

My path takes me back to rural Montana where I grew up. My father had his own ranch at this time, which meant I had a whole canyon for my backyard. The conflicts of Viet Nam and Watergate were a world away. All we knew of world events would be broadcast for a few seconds on the local AM station, which was heard via our transistor radio placed on top of the refrigerator.

Sunny summer mornings, around ten o'clock are the most favorite memories that come to mind. The blue sky was like a vaulted cathedral ceiling against the rimrocks at the top of the hill. The earth was like a quilt of varying shades of green, with different colors of flowers woven in. The low hum of farm equipment working the fields would echo against the canyon walls.

I also remember the wind. It was constant! The beauty of it was to see the crops rippling in the wind. The annoying thing was the dirt, the bugs and the leaves getting in my hair, my eyes or my mouth. To borrow a belief from the Navajo Indians, I can't help but wonder if the wind was the spirit of my grandpa and the other elders. They were assuring us they were there to watch over us, and over the legacy of the land they had settled against all odds.

Due to the decline of the American agricultural markets, my father sold out when I was eleven. It is something I don't think he ever got over or a part of me will ever forget. It is said one cannot go home again. I'd like to think someday I will go home. I will see my father and meet the elders who endowed me with such a rich legacy. We will meet in the canyon, under the vaulted ceiling on the earth of green, even if not in this lifetime. No doubt it will be around ten o'clock on a sunny summer morning. So where could she be going with this, you ask? I know Montana and Lithuania are a world apart. What I left behind is only a long day's drive and relatively intact (for now). Being uprooted from my home and forced to move against my will, like grandpa and succeeding generations of Lithuanians have experienced, is something I hope I never go through. But what grandpa had to leave behind, what his generation had to hide in terms of language and culture, can now be commemorated with no threats of any kind. We celebrate as we please, and I am honored to be a part of it. Thanks to those who've shared their experiences with me. I look forward to hearing about new ones as well.

I hope you all have a great summer, and I look forward to seeing you at future events!

Vasaris. Žiema eina prie galo. Žmonės pradeda vis daugiau planuoti vasaros darbus, galvoti apie vasarą. Vasario mėnesį prasideda pirmieji atodėriai: saulutė vidurdienį skaisčia šviečia, nuo stogu pradeda lašėti vanduo, kuris vakarop nutįsta spindinčiomis „ledo žvakėmis“ – varvekliais. Rogių provėžos iškreivoja lygius kelius. Visi jaučia, kad dar ne pavasaris, bet oras pavasarėja – arba vasarėja – gamtoje vasaris.

Kovas – pasikeitimo, kovos tarp šalčių ir pavasario metas. Čia sninga, čia šąla, čia vėl oras suminkštėja. Kalvų viršūnės pradeda juoduoti, nes sniegas nuo jų greičiausiai nutirpsta. Parskrenda kai kurie paukščiai, jų tarpe ir kovai. Kovas – tai varnų giminės (paprastos varnos žiemoja Lietuvoje), didelis, juodas paukštis, su melsvai violetiniu žvilgesiu. Būdo atžvilgiu kovas labai panašus į varną. Žmogumi jis pasitiki daugiau negu varnos. Dažniausiai kovas galima pamatyti ištisais būriais ieškant maisto šviežiai įdirbtuose laukuose. Kovai dažnai parskrenda į pernykščius lizdus, pradeda poruotis. Jų kranksėjimo pilnas oras: jie skelbia, kad pavasaris jau čia pat. Todėl galima sakyti, kad šio mėnesio pavadinimas aiškinamas dvejopai: žiemos kova su pavasariu, ir parskridusių kovų vardu.

Balandis yra jau pavasario mėnuo. Sodybose burkuoja, poruojasi balandžiai, o pradedančioje žaliuoti gamtoje girdėti laukinių balandėlių ulbavimas. Kiti paukščiai giesmininkai dar nesugrižę, todėl švelnaus balandėlių tūtavimo nenustelbia puikieji giesmininkai.

Gegužis – Lietuvoje gražiausias metų mėnuo. Viskas sprogstą, žydi, žaliuoja. Miškuose užkukuoja mėgstamasis lietuvių paukštis – gegutė (gegužė), kurios vardu pavadintas šis mėnuo. Gegutė – paslaptinga paukštė. Ji yra tikrojo pavasario skelbėja. Iki gegutės užkukavimo negalima basiems lauke bėgioti, nesvarbu, kad oras šiltas – pašalą iš žemės neiššęš, gali pakenkti. Gegutės balsas išvaiko paskutinius žiemos likučius ir užtikrina, kad šalčiai nebegrįš.

Pirmasis gegutės užkukavimas nulemia tiems metams žmogaus laimę ar nelaimę. Kai pirmą kartą gegutė kukuojant išgirsta, kiekvienas susirūpina, ar turi bent kiek pinigų su savimi. Jeigu pinigų turi, tai visus metus jų turės, viskas gerai seksis; jeigu neturi, visus metus kišenės bus tuščios, vėjas po jas švilpaus. Labai naudinga, išgirdus pirmąjį gegutės kukavimą, nešti ko nors pilną kibirą, pilną pintinę ar krepšį. Tuomet visus metus turtingas (visko pilnas) būsi. Taip yra gerai, jei pirmasis gegužės kukavimas randa žmogų linksmą gerai nusiteikusių. Susiraukęs, nepatenkintas, piktas žmogus visiems metams pasmerkiamas gyventi su tokia nemalonia nuotaika.

Išgirdus pirmąjį gegutės „ku-kū“, galima klausti: „Kiek metų aš gyvensiu? Už kiek metų ištekėsiu?“ ir pan. Kiek kartų po to klausimo gegutė kukuoja, tai toks yra atsakymas. Jaunos merginos, išgirdusios pirmą kartą gegutę kukuojant, eina atbulos, iki nugara atsiremia į medį. Tada reikia nulaužti medžio šakutę, nuskabyti ją taip, kad būtų panaši į kabutį. Tuo kabliuku galima „prisitraukti“ patinkamą bernelį.

Jei gegutė pirmą kartą kukuoja, esant didesnėje žmonių grupėje, tai metai bus linksmi, daug kartų teks eiti į šokius, vestuves, puotas. Jeigu pasitaiko, kad gegutė užkukuoja medyje, po kuriuo tuo metu sėdi, tai blogai – metai bus vargingi. Jeigu taip atsitinka netekėjusiai merginai, tai ji susilauks pavainikio vaikelio.

Tai tik maža dalelė liaudies tikėjimų, surištų su gegutės parskridimu ir kukavimu. Ir iš jų galime matyti, kad gegutė buvo magiškas, ypatingai mylimas paukštis. Nenuostabu, jog gražiausias pavasario mėnuo pavadintas jos vardu.

Birželis. Šio mėnesio pavadinimas susijęs su šviežiai sužaliavusiais beržais, magiškaisiais atgijusios gamtos, jaunystės ir vaisingumo simboliais. Berželiais kaišomos trobos, sodybos, gyvuliai ne tik per Sekmines bet ir kitomis progomis. Paprotys užsilikęs iš pagonybės laikų.

Liepa. Vidurvasario kaitroje visas oras kvepia liepų žiedais, o tame kvepėjime dūžgia bitės, skubėdamos nešti šviesiai geltoną, skaidrų medų.

are under ice. No open water can be found anywhere. If it snows, the snow is fine, dry (“sausas”), blown by the wind. The snow does not come down in wet, heavy, slushy flakes. In other words, it is dry (“sausas”) in Lithuania at this time of the year, and therefore the month has been named “sausis.”

Vasaris (February) — The winter is coming to an end. People are beginning to make plans for summer (“vasara”) tasks, to think about the summer. During this month, the first thaws begin: the sun shines more brightly at midday, water begins to drip from the roof and toward evening stretches into gleaming “ice candles” — icicles. Sled tracks rut smooth roads. Everyone feels that though spring has not yet arrived the weather is turning toward spring, toward summer.

Kovas (March) — a time of change, of struggle (“kova”) between the cold and spring. One day it’s snowing, the next it’s freezing, the following day the weather again turns warmer. Hilltops begin to darken for the snow melts there the quickest. Some birds return, among them the rook. The rook (kovas) belongs to the crow family (*Corvus frugilegus*). It is a large black bird with a blue and purple sheen to the plumage. They circle above the treetops settle on the fields in scores to march about in search of food. The air is filled by a chorus of caws and croaks as the rooks court, build their nests and mate. The cawing proclaims that spring has nearly arrived. It can thus be said that the month derives its name from two sources: the winter’s battle (kova) with spring and the returning of the rook (kovas).

Balandis (April) is already a spring month. Doves (“balandis”) coo and mate on the farm and the cooing of wild doves can be heard in the slowly greening countryside. Other songbirds have yet to return, so the dove’s soft cooing is not yet drowned out by the magnificent songbirds.

Gegužis (May) is the most beautiful month in Lithuania. Everything is sprouting, blooming and verdant. In the forest the call of the cuckoo (gegutė or gegužė) is heard. The bird is cherished by Lithuanians and gives the month its name. The cuckoo is a mysterious and magic bird. It is the harbinger of true spring. Until the cuckoo’s call is heard, venturing outdoors in bare feet is dangerous even if the weather is warm because the earth underneath is still frozen and can cause ailments. The cuckoo’s call dispels the last vestige of winter and ensures the cold is gone for good. The cuckoo’s first call determines a person’s fortune for that year. Upon hearing the cuckoo for the first time, a person frets whether he has money on his person. If he does, he’ll have money all year, things will go well; if he has no money, his pockets will be empty all year long, the wind will blow right through them. It is very good to be carrying a full bucket, basket or bag when hearing the first call of the cuckoo. You will then be wealthy (full of everything) the entire year. It is also to one’s advantage to be in a happy mood when the cuckoo’s first call is heard. A frowning, unhappy person is condemned to live in a foul mood all year.

When a person hears the cuckoo’s first “coo-coo” he or she may ask: “How many years will I live? In how many years (months) will I wed?” The answer is the number of times the cuckoo calls after the question. Upon hearing the cuckoo’s first call, a young woman walks backwards until she backs into a tree. She must then break a small bough from the tree and pluck it clean until it looks like a hook. With this hook she can “catch” the young man she prefers.

If the first cuckoo is heard in the company of a large group, the year will be happy, many dances, weddings and parties will be attended. If the cuckoo happens to call from the tree under which a person is seated, it is a bad sign, the year will be difficult. If this befalls an unmarried girl, she will bear an illegitimate child. This is but a small sampling of the beliefs related to the cuckoo’s return and call. It shows that the cuckoo was a favorite bird. It is thus not surprising that the spring’s most beautiful month is named after the cuckoo.

Birželis (June) — The month derives its name from the newly

Lietuviai – pagarsėję bitininkai, o liepos – gražus jų sodybų ir girių papuošalas. Taigi šio vasaros mėnesio pavadinimas liepa yra labai tinkamas ir prasmingas.

Rugpjūtis yra darbytės mėnuo. Kadangi rugiai Lietuvoje seniau buvo pagrindiniai javai, o be kasdienės – ruginės – duonos gyvenimas buvo neįsivaizduojamas, tai rugių kirtimo mėnuo vadinamas rugpjūčiu. Tenka pastebėti, kad senovėje rugiai buvo pjaunami pjautuvais, o tik vėliau kertami dalgiais, bet pavadinimas išliko rugpjūtis iš tų senųjų laikų.

Rugsėjis taip pat surištas su rugių kultūra. Kadangi rugiai yra žiemkenčiai javai, tai jiems dirvos paruošiamos rudenį, sėkla suberiama žemėn. Iki šalčių rugiai sudygsta, suželia ir vėliau žiemoja, apklostyti sniego patalais. Anksti pavasarį jie sukyla ir pradeda sparčiai augti. Lietuva yra šiaurinis kraštas, kur vasaros gana trumpos, todėl kai kurie kultūriniai augalai nespėja užaugti vasarą ir yra sėjami iš rudens. Tokie augalai vadinami žiemkenčiai.

Spalis. Šio mėnesio vardas sunkiau suprantamas, nutolusiems nuo žemės ūkio darbų, todėl tenka jį truputį plačiau paaiškinti.

Be rugių lietuvio ūkininko labai svarbus kultūrinis augalas buvo linai. Iš linų ne tik gamindavo savo šeimai ir sau reikalingus audinius, bet linus parduodavo ir taip pasidarydavo lešų būtiniausiems reikmenims, kurių negalėdavo gauti iš savo žemės. Lietuvos linai buvo geros kokybės. Nepriklausomybės (tarp karų – red.) metais linus eksportuodavo į tolimas užsienio šalis, gaudami pinigų ne tik ūkininkams, bet ir pajamą valstybei.

Spalio mėnesio vardas susijęs su linų pluošto paruošimu, nes šis procesas kaip tik vykdomas rudenį. Pluoštas, iš kurio daromi lininiai siūlai, yra lino augalo stiebelio viduje. Stiebelis padengtas gana kieta, panašia į smilgos arba javo šiaudą, medžiaga. Norint išimti pluoštą iš stiebelio, reikia jį sulaužyti. Tada kietosios dalys nubyra, o pluoštas gali būti apdirbamas toliau. Nutrepėjusios lino stiebelio, dalys vadinamos spaliais. Kartais spalius vartodavo kaip izoliaciją, užpilant ant naujai statomo trobesio lubų, bet dažniausiai jie buvo išberiami arba užkasami ir ilgainiui supūdavo.

Lapkritis yra gilus rudens mėnuo, kurio pavadinimas surištas su lapų kritimu ir šalčių pradžia. Lapkričio oras dažniausiai šaltas, šlapias, visur purvynai. Retai išlenda saulė, retai paskaidrėja diena. Naktys ypač tamsios, tinkamos vakaronėms, baisioms pasakoms sekti. Lapkričio mėnesio pradžioje švenčiamos Vėlinės.

Gruodis. Pagaliau pasibaigia rudens lietūs, purvynai. Žemė stingsta nuo šalčio, darosi kieta, grubi. Kiekvienas grumstelis sukietėjęs, balutės aprauktos ledu. Kaimo keliai, išklampoti rudens purvynų metu, dabar grumstuoti, nelygūs, krato važiuojant, ratai šokinėja, nelygiai sukasi. Tokia šalčio sustingdyta, grumstuota žemė vadinama gruodu. Iš čia ir gruodžio mėnesio pavadinimas.

Jeigu jau sustojome prie lietuviškų mėnesių pavadinimų, negalime praeiti nepaminėję ir savaitės dienų, kurios taip pat turi savitus, lietuviams būdingus vardus. Kadangi savaitė turi septynias dienas, jų pavadinimai kilę iš tų dienų eilės skaičiavimo: pirmoji savaitės diena – pirmadienis, antroji – antradienis, tuomet trečiadienis, ketvirtadienis, penktadienis ir šeštadienis. Galbūt kiek neįprastas septintosios dienos pavadinimas: vietoj „septintadienio“, turime sekmdienį. Žodis „sekmas“ yra senoji žodžio „septintas“ forma. Sekmdienis pavadintas tuo senuoju žodžiu dėl sklandumo, nes „septintadienis“ skamba labai nesklandžiai ir nesiderina su visų kitų savaitės dienų pavadinimų ištarimu.

—Is D. Bindokienės *“Lietuvių Papročiai ir Tradicijos Iševijoj”*

budded birch (“beržas”) which is a symbol of the miraculously restored nature, youth and fertility. Homes, farms and animals are decorated with birch branches not only at Pentecost but for other occasions as well. The custom survives from pagan times.

Liepa (July) — In the heat of the summer the air is redolent with linden (“liepa”) blossoms and resounds with the buzzing of bees as they gather clear golden honey. Lithuanians are known as beekeepers and the linden is a decorative tree favored in villages and forests. The name of this month is thus very significant and appropriate.

Rugpjūtis (August) is a time of toil. Because rye (“rugiai”) was Lithuania’s major grain crop and life without daily rye bread was inconceivable, the harvest month is named after the cutting (pjauti) of the rye (in years gone by, rye was cut with sickles), thereby the name of the month “rugpjūtis” — month for cutting the rye.

Rugsėjis (September) is also related to the cultivation of rye. Because rye is a winter grain, the fields are prepared in the fall when the seeds are sown. The rye germinates and sprouts before the first frost and then hibernates under a thick blanket of snow. Early in the spring it revives and begins to grow vigorously. Lithuania is a northern country where the summers are relatively short, therefore certain cultivated plants cannot be grown to maturity during the summer and must be sown in the fall.

Spalis (October) — This name is difficult to understand for those who have distanced themselves from farm work. Besides rye, flax was a vital crop for the Lithuanian farmer. It was used not only to make the cloth the family needed, but was also sold as a cash crop to buy the necessary articles the land could not produce. Lithuania’s flax was of a high quality. During the years of independence (between wars – ed. note) flax was exported to distant foreign lands, thus producing income for both farmers and the state. The name “spalis” is related to flax processing which was done in the fall. The fiber from which linen thread is made is encased in the stem of the flax plant. The stem is covered with a hard material similar to bent-grass or wheat straw. The stem must be broken to remove the fiber. The hard shell crumbles and the fiber can then be processed further. The crumbled particles of the flax stem are called strives (“spaliai”). Sometimes the strives were used as insulation and poured over the ceilings of houses under construction, but mostly they were dispersed, buried into the ground to rot.

Lapkritis (November) is the late autumn month whose name is derived from the falling of leaves (“lapų kritimas”) and the onset of frost. November is usually cold, wet and muddy. The sun makes only rare appearances and the days are mostly gloomy. The nights are especially dark, suited for get-togethers and the telling of horror stories. In Lithuania, All Soul’s Day is celebrated at the beginning of November.

Gruodis (December). The rains of autumn and the mud finally end. The ground freezes with the cold, it becomes hard and coarse. Every clod of soil hardens, ice covers the puddles. Country roads, a mire of mud in the fall, are now bumpy and lumpy, wheels shake and jump as they turn unevenly. Soil that has frozen into such lumps is called “gruodas”. Hence the month’s name.

Since we have stopped to examine the Lithuanian names for the months, we must not pass over the days of the week with their distinct names typical of Lithuanians. Because the week has seven days, they are named after the sequence of the days: the first (“pirma”) day (“diena”) of the week is called “pirmadienis”, the second (“antra”) — “antradienis” then “trečiadienis”, “ketvirtadienis”, “penktadienis” and “šeštadienis” (Saturday). The name of the seventh day is perhaps somewhat unusual for instead of “septintadienis” we have “sekmdienis”. The word “sekmas” is an old form of the word “septintas” (seventh). Sekmdienis is derived from the old word because the word septintadienis (literally — the seventh day) sounds a little awkward and does not fit in with the pronunciation of the other days of the week.

—From *“Lithuanian Customs and Traditions”* by Danutė Bindokas

Past Events

Praėjusieji Įvykiai

Virimo Sutrumpinimo Pamoka

Buvo gausus atsilankymas į lietuviško virimo sutrumpinimų pamoką. Cecilia Lankutis atnešė lašinių bandeles, padaytas su duonos tešla iš King Soopers. Caroline Versteeg atsiuntė puodą balandėlių sriubos ir Juozas Kalėda išvirė cepelinus su spirgučių padažu. Elena Sakienė, be jokių sutrumpinimų, atnešė didžiulį puodą namuose pagamintų kaldūnų. Dalyviai, kurių buvo virš 20, prisivalgė kiek norėjo iki kol pasibaigė maistas. Baigus balsuoti už geriausią patiekalą, pirmą vietą laimėjo cepelinai. Dėja, kaldūnai nesiskaitė, nes Elena paruošė be jokių sutrumpinimų, tačiau be abejonės tas patiekalas būtų labai lengvai laimėjęs.

Shortcut recipe

Potato dumplings/Cepelinai

10 medium size potatoes
1 box of PANNI Bavarian Potato Dumpling Mix
1 small bag of Italian or Swedish meat balls

Peel and grate potatoes, add salt to taste and add the box of PANNI. Knead the ingredients until a dough is formed. Wet your hands in water, take some dough, flatten it with your hands and place a meatball in the middle. Close the potato dough around the meatball and seal well. Once all of the dumplings have been formed, place them in boiling water. After they rise to the surface, let the water boil for 10 more minutes, then remove and enjoy.

10 vidutinio didžio bulvių
1 dėžę PANNI Bavarian Potato Dumpling Mix
1 mažą maišą itališkų arba švediškų mėsos kamuoliukų

Nuskusti ir sutarkuoti bulves, pridėti druskos pagal skonį ir dežutę PANNI. Viską gerai suminkyti į tešlą. Pavilgyti rankas vandenyje, paimti tešlos, rankomis su
į verdantį vandenį. Kai pakyla į paviršių, pavirinti dar dešimt minučių, išgriebti ir valgyti.

Cooking Shortcuts Class

We had a great turnout for the Lithuanian cooking shortcuts class. Cecilia Lankutis brought bacon buns made with bread dough from King Soopers. Caroline Versteeg sent a pot of cabbage roll soup and Juozas Kalėda made potato dumplings and bacon bit sauce. Elena Sakas, without taking any shortcuts, brought a huge bowl of home made kaldūnai. The crowd of over 20 people ate to their heart's content until all the food was gone. The potato dumplings were voted as being the best of the show. Unfortunately, the kaldūnai were disqualified because Elena didn't take any shortcuts, but without a doubt that dish would have won the contest by a mile.

—Juozas Kalėda

Trumpa Dainų Švenčių Istorija

Per eilę metų buvo septynios dainų šventės Šiaurinėje Amerikoje. Nors visos įvyko Lietuvių Bendruomenės globoje, iš tikrųjų pati pirmoji šventė buvo rengiama Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Vargonininkų Sąjungos.

Pirmos keturios šventės įvyko Čikagoje kas penkeri metai. Pirmoji įvyko 1956 m. liepos 1 d. Čikagos Koliziejuje. Be dainavimo, labiausiai atmintinas elementas buvo nepaprasta kaitra. Čikagoje tą dieną buvo 103 laipsniai šilumos, o Koliziejuje vėsinimo nebuvo. Vis dėlto visi bilietai buvo išparduoti ir šventė praėjo su dideliu pasisekimu. Tenka paminėti, kad šios šventės pasisekimas įžiebė mintį suruošti pirmąją tautinių šokių šventę, kuri įvyko sekančiais metais. Antroji dainų šventė įvyko 1961 m. liepos 2 d.

Nukelta į 8 psl

A Brief History of Folk Song Festivals

There have been seven previous song festivals in North America over the years. Although all of them occurred under the guidance of the Lithuanian Community, the very first festival was in fact sponsored by the American Lithuanian Roman Catholic Organists' Guild.

The first four song festivals were held in Chicago every five years. The very first festival took place on July 1, 1956 at the Chicago Coliseum. Aside from the singing, perhaps the most memorable element was the stifling heat. Temperatures in Chicago reached 103 degrees that day, and the Coliseum had no air conditioning. The event was sold out, however, and was a success all around. It should be noted that the success of this first song festival paved the way for the first folk dance festival held the following year. The second

Continued on page 8

Upcoming Events

Ateinantys Įvykiai

Bendruomenės Gegužinė

Sekmadienį, rugpjūčio 7 d. 1 val. p. p. įprastoje vietoje, DeKovend Park, 6301 S. University Blvd., Centennial mieste, C pastogėje (greta sportavimo salės). Įėjimas 2 dol. suaugusiems. Prašome atsivešti savo gėrimus ir maistą. Šiais metais nebus parduodama vyno ar alaus. Nepamirškite atsivežti vasaros atostogų nuotraukų bei įspūdžių kad galėtumet su visais pasidalinti. Žaidimai ir muzika bus parūpinti. Stiklainiai yra draudžiami parke. Skambinkite Arvidui Jarašiui jeigu turite klausimų. Iki pasimatymo tinklinio aikštėje.

Fotografijos Paroda

Rugsėjo 18 d. mūsų bendruomenės megejai bei profesionalai fotografai yra kviečiami atsivežti savo geriausias nuotraukas į Latvių Salę antrajai metinei fotografijos parodai. Šių metų tema yra mūsų bendruomenės vaikai. Taigi, išsiimkite savo foto aparatus ir paveiksluokite. Bus išleidžiamas 2006 metų kalendorius su nuotraukomis, kurias parodos lankytojai išrinks balsavimo būdu. Pasinaudokite proga padaryti nuotraukų gegužinės metu.

Kugelio ir Talentų Vakaras

Šį rudenį mėginsime ką nors naujo. Spalio 15 d. 6 v. v. Eagles salėje bus pirmasis Denverio kugelio vakarienė ir talentų vakaras. Kugelį paruoš valdybos nariai, tačiau jūs turėsite parūpinti talentą. Tai gali būti bet kas: dainavimas, šokimas, muzika... Skambinkite Romui Zableckui su numatytu pasirodymu. Geriausi pasirodymai pagal lankytojų balsavimą bus apdovanoti. Numatyti pasirodymai turi būti pranešti iš anksto. Jeigu norite tik stebėti ir valgyti, praneškite Arvidui rezervacijas iki spalio 12-os. Mes tikrai nenorime, kad pritrūktų kugelio. Įėjimas bus 10 dol. nariams ir 15 dol nenariams, o vaikai jaunesni kaip 13 metų įeina nemokamai.

Community Picnic

Sunday, August 7th at 1:00 PM at our usual location, DeKovend Park, 6301 S. University Blvd. in Centennial – Shelter C (the one by the rec center). Cost is \$2.00 for adults. Please bring your own refreshments and food. We won't have the group wine and beer this year. Don't forget to bring your summer vacation photos and stories to share with everyone. Games and music will be provided. Glass containers are not allowed in the park. Call Arv Jarašius with any questions. See you on the volleyball court.

Photography Show

On September 18, the community's amateur and professional photographers are invited to bring their best photographs to the Latvian Culture Center for our second annual photography show. This year's theme is the children of our community. So take out those cameras and start shooting. Once again, this year we will produce a 2006 calendar with the winning photos determined by a vote of those attending. Have fun and take advantage of the upcoming picnic to take those pictures.

Taters and Talent night

We're going to try something new in the Fall. On Oct 15th at 6:00 PM at the Eagles Hall, we'll have Denver's first Kugelis dinner and talent show night. The kugelis will be prepared by the board but you'll have to provide the talent. The talent is open to about anything, singing, dancing, music... Call Romas Zableckas with your performance proposal. Crowd favorite prizes will be awarded. Talent performance proposals must be called in. If you just want to watch and eat call Arv with your reservation by Oct 12th. We really don't want to run out of Kugelis. Admission is \$10 for members, \$15 for non-members and children under 13 are free.

Aštuntoji Dainų Šventė

Aštuntoji Dainų Šventė įvyks Čikagoje 2006 m. Liepos mėn. Mes organizuojame chorą joje dalyvauti. Yra reikalinga dainininkų visokio amžiaus. Besidomintys malonėkite skambinti Irenai Urbonienei (303) 698-1433 arba iurbonas@earthlink.net. Repeticijos prasidės šį rudenį. Apie tai galima daugiau sužinoti <http://dainusvente.org/kviet.php>.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas

Sekantis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas įvyks kitą vasarą Kanadoje, Toronte ir Montrealyje. Besidomintys gali kreiptis į www.kongresas.org dėl papildomos informacijos.

8th Lithuanian Song Festival in Chicago

Chicago will host the VIII Lithuanian Song Festival in July 2006. We are preparing a choir to participate. Singers of all ages are needed. Please contact Irena Urbonas (303) 698-1433 or iurbonas@earthlink.net if interested. Rehearsals will start in the fall. For more information see <http://dainusvente.org/kviet.php>

World Lithuanian Youth Congress

The next World Lithuanian Youth Congress will take place in Canada next summer. It will be held in Toronto and Montreal. Log onto www.kongresas.org for more information if interested.

Community Bulletin Board

Bendruomenės Skelbimų Lentelė

Kambariai nuomuojami.

Privatus namas prie Peoria ir Florida gatvių. Didelis kiemas, negalima rūkyti nei gerti, pageidaujama moteris. Besidomintys prašome skambinti Danguolei Slubauskienei, tarp šeštadienio ir antradienio (303) 751-5648, o nuo trečiadienio iki penktadienio (303) 347-2356.

Nuggets pasamdė lietuvi

Ar gal pastebėjote, kad Denver Nuggets krepšinio komanda pasamdė Liną Kleizą NBA rinkimų metu? Linas buvo dvidešimt septintasis išrinktas žaidėjas. Jis yra kaunietis, baigęs gimnaziją Rockville, MD ir tik ką baigė antrus metus Missouri Universitete. Jį pasveikino Žydrūnas Ilgauskas.

2005 m. Kalendorius

Rugp. 7	Gegužinė – DeKovend Parke
Rugs. 18	Fofografijos paroda
Spalio 15	Kugelio vakarienė ir talentų vakaras
Lapkr.	Virimo pamoka/genealogijos susirinkimas
Gruodžio 18	Kalėdų Eglutė

Rental available

Rooms in private house near Peoria and Florida, private owner, large yard, no smoking/drinking inside, woman preferred.

Call Danguole Slubauskiene Sat.–Tues. (303) 751-5648, Wed.–Fri. (303) 347-2356.

Nuggets acquire Lithuanian

Did you notice in June that the Denver Nuggets traded for Linas Kleiza during the NBA draft? Linas was the 27th player drafted. He is from Kaunas, finished high school in Rockville, MD and just completed his sophomore year at the University of Missouri. He received personal congratulations from Žydrūnas Ilgauskas.

2005 Calendar

Aug. 7	Picnic — DeKovend Park
Sept. 18	Photography Show
Oct. 15	Taters & Talent — Kugelis dinner and talent show
Nov.	Cooking Lesson/Genealogy meeting
Dec. 18	Christmas Social

“SONG FESTIVAL” atkelta nuo 5 psl

Tarptautiniame Amfiteatre. Programa buvo įrašyta ir po dviejų metų išleista plokštelė, “Mylėsi Lietuvą iš Tolo.” Po penkerių metų buvo trečioji šventė, 1966 m. liepos 3 d. tame pačiame amfiteatre. Ji sutapo su pirmuoju Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresu. Publikoje buvo ir redaktorius. Šioje šventėje pirmą kartą pasirodė mišrus vaikų choras. Ketvirtoji šventė įvyko 1971 m. liepos 4 d. jau paskutinį kartą Tarptautiniame Amfiteatre.

Penktoji Dainų Šventė įvyko po setynerių metų pertraukos – 1978 m. liepos 2 d. Toronte, Maple Leaf Gardens arenoje. Ji derinosi su Pasaulio Lietuvių Dienomis. Šioje šventėje buvo įvesti kai kurie nauji dalykai: Dainų šventės vėliava, jungtinis kanklininkų pasirodymas, lietuvių choras iš Australijos (Melburno Lietuvių Dainos Sambūris) ir simfoninis orkestras. Dainų šventė buvo įjungiamą į kitus Pasaulio Lietuvių Dienų renginius. Prisidėjo net ir estai, savo dūdų orkestru palydėdami kelias dainas.

Šeštoji šventė grįžo Čikagon 1983 m. liepos 3 d. Illinois Universiteto Paviljone. Ši Dainų Šventė buvo dalis Antrųjų Pasaulio Lietuvių Dienų. Be dainų, buvo pašokti trys tautiniai šokiai. Šventę stebėjo Illinois senatorius Charles Percy, o telefonu sveikino JAV prez. Ronald Reagan.

Septintoji šventė vėl įvyko toje pačioje patalpoje Čikagoje 1991 m. gegužės 26 d. Ji buvo dalis Lietuvių Muzikos šventės. Buvo numatyta ją statyti metais anksčiau, tačiau politiniai įvykiai Lietuvoje, jų tarpe paskelbimas nepriklausomybės 1990 m. kovo 11d. paskatino jos atidėjimą. Dainoms akomponavo muzikantai iš Lietuvos.

SONG FESTIVAL *continued from page 5*

festival took place on July 2, 1961 at the International Amphitheater. It was recorded and eventually released as an LP. Five years later, on July 3, 1966, the third song festival was held once again at the International Amphitheater, coinciding with the first World Lithuanian Youth Congress. Included in the audience was the editor. A children’s chorus performed for the first time, accompanied by a kanklės ensemble. The fourth festival occurred on July 4, 1971 at the International Amphitheater for the last time.

The fifth song festival was held in Toronto’s Maple Leaf Gardens on July 2, 1978 after a seven-year gap and was coordinated with World Lithuanian Days. There were several new innovations: a song festival flag, a kanklės ensemble that performed alone, a chorus from Australia and a symphony orchestra. Even the Estonians got into the act, accompanying several songs with their wind ensemble.

The sixth song festival took place in Chicago once again on July 3, 1983 at the University of Illinois Pavilion in conjunction with the second installment of World Lithuanian Days. Three folk dances were also performed at this festival, which was attended by Illinois senator Charles Percy and addressed by President Ronald Reagan via telephone.

The seventh festival occurred on May 26, 1991 at the University of Illinois Pavilion once again and was part of a Lithuanian Music Festival. It was originally scheduled to be held the previous year, but political events in Lithuania, most notably its declaration of independence on March 11, 1990 prompted a postponement. Instrumentalists from Lithuania provided musical accompaniment.

LIETUVIAIS ESAME MES GIMĘ – LIETUVIAIS NORIME IR BŪTI!

2200 Garland Street
Lakewood, CO 80215

FIRST CLASS